

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 31 мај 2023 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции^{1,2} (ОФИ): прв квартал на 2023 година

- Во првиот квартал на 2023 година, вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ) изнесуваат 187.888 милиони денари, што претставува зголемување од 9.012 милиони денари, на квартална основа. Притоа, останатите финансиски институции учествуваат со 19% во средствата на финансиските институции³. Анализата на учеството на потсекторите на ОФИ во вкупните средства на ОФИ покажува најголемо учество на пензиските фондови со 65,4%, по што следуваат осигурителните друштва со учество од 17,3%.
- Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), во првиот квартал од годината, бележат квартален раст од 5,0%, во најголем дел како резултат на зголемените средства на пензиските фондови, при помал позитивен придонес на осигурителните друштва, како и на останатите потсектори. Годишниот раст изнесува 11,3% и пред сè се должи на повисоките средства на пензиските фондови, со позитивно влијание и на зголемените средства на финансиските друштва, осигурителните друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

Табела 1. Вкупни средства/обврски на ОФИ, по потсектори

	Кв.1 2022	Кв.4 2022	Кв.1 2023	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно во ФИ)	Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.1 2023/Кв.4 2022		Кв.1 2023/Кв.1 2022			
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%	%
1. Финансиски институции (ОДИ и ОФИ)	917,035	983,096	991,105	8,009	0.8	74,070	8.1	100.0	
2. Останати депозитни институции (ОДИ)	748,166	804,220	803,217	-1,003	-0.1	55,050	7.4	81.0	
3. Останати финансиски институции (ОФИ)	168,869	178,876	187,888	9,012	5.0	19,019	11.3	19.0	100.0
3.1 Пензиски фондови	110,320	116,957	122,849	5,892	5.0	12,529	11.4	12.4	65.4
3.2 Осигурителни друштва	30,369	31,161	32,551	1,391	4.5	2,182	7.2	3.3	17.3
3.3 Инвестициски фондови	11,777	11,218	11,952	734	6.5	175	1.5	1.2	6.4
3.4 Финансиски друштва	7,279	9,065	9,492	427	4.7	2,213	30.4	1.0	5.1
3.5 Друштва даватели на финансиски лизинг	6,974	8,170	8,676	506	6.2	1,702	24.4	0.9	4.6
3.6 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	2,150	2,305	2,368	63	2.7	218	10.1	0.2	1.3

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² За потребите на ова соопштение во категоријата финансиски институции (ФИ) се опфатени: останатите депозитни институции (ОДИ – банки и штедилници) и останатите финансиски институции (ОФИ).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** се вложувања во должнички хартии од вредност⁴, како и вложувања во сопственички хартии од вредност (учество од 51,4% и 24,9%, соодветно). **На страната на обврските**, најголемиот дел се однесува на техничките резерви на осигурување⁵ и капиталните сметки (учество од 57% и 33,5%, соодветно)⁶.

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, прв квартал 2023 година

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Финансиски друштва		Лизинг друштва		Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	187,888		122,849		32,551		11,952		9,492		8,676		2,368	
Валутни и депозити	17,572	9.4	6,594	5.4	6,801	20.9	2,653	22.2	590	6.2	304	3.5	630	26.6
Хартии од вредност различни од акции	96,586	51.4	78,300	63.7	13,720	42.1	3,268	27.3	0	-	0	-	1,298	54.8
Кредити	14,848	7.9	0	-	202	0.6	2	0.0	8,156	85.9	6,471	74.6	18	0.7
Капитал	46,736	24.9	37,917	30.9	2,621	8.1	6,020	50.4	17	0.2	3	0.0	158	6.7
Технички резерви на осигурување	2,176	1.2	0	-	2,176	6.7	0	-	0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	6,649	3.5	39	0.0	5,762	17.7	10	0.1	419	4.4	291	3.4	129	5.4
Нефинансиски средства	3,322	1.8	0	-	1,270	3.9	0	-	310	3.3	1,607	18.5	135	5.7
Вкупни обврски	187,888		122,849		32,551		11,952		9,492		8,676		2,368	
Кредити	10,908	5.8	0	-	21	0.1	0	-	4,001	42.2	6,821	78.6	65	2.7
Технички резерви на осигурување	107,100	57.0	87,067	70.9	20,034	61.5	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Останати обврски	6,899	3.7	45	0.0	3,392	10.4	69	0.6	2,217	23.4	879	10.1	297	12.5
Капитални сметки	62,981	33.5	35,737	29.1	9,104	28.0	11,883	99.4	3,274	34.5	976	11.2	2,006	84.7

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти, на страната на средствата**, растот на квартално ниво пред сè произлегува од инвестирањата во должнички и сопственички хартии од вредност. Годишниот раст во најголем дел е одраз на вложувањата во должнички хартии од вредност, при дополнителен позитивен придонес на вложувањата во сопственички хартии од вредност и кредитите. Кај валутите и депозитите е забележан пад на квартална и годишна основа. **На страната на обврските**, кварталниот раст во најголем дел се должи на зголемените капитални сметки и техничките резерви на осигурувањето. Растот на годишно ниво главно произлегува од зголемувањето на техничките резерви на осигурувањето, при дополнително позитивно влијание и на повисоките капитални сметки и на обврските врз основа на кредити.

⁴ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁵ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животна осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотно осигурување).

⁶ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

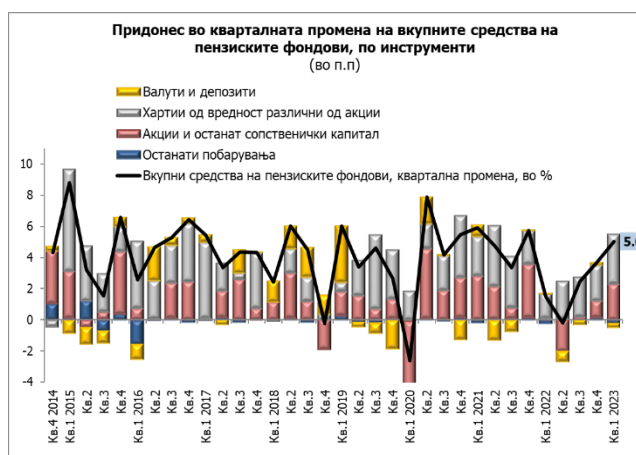

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- **Вкупните средства на пензиските фондови⁷ (задолжителни и доброволни),** на крајот на март 2023 година, забележаа квартално зголемување од 5,0%, што е резултат на зголемените вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, во услови на остварен пад на валутите и депозитите и останатите побарувања. На годишна основа, средствата на пензиските фондови се повисоки за 11,4% што пред сè се должи на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, а во помал дел и на вложувањата во сопственички хартии од вредност, во услови на забележан пад на валутите и депозитите. **На страната на обврските,** кварталниот раст произлегува од повисоките капитални сметки и техничките резерви на осигурувањето, додека годишниот раст речиси во целост е одраз на зголемените технички резерви на осигурување.

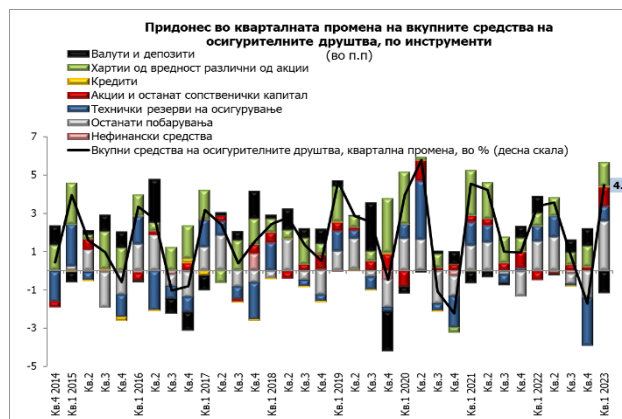
Извор: НБРСМ.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите пензиски фондови коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), од кои три задолжителни и четири доброволни пензиски фондови.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Кварталната стапка на раст на **вкупните средства на осигурителните друштва**⁸, во првиот квартал на 2023 година, изнесува 4,5% и во најголем дел се должи на зголемените останати побарувања, како и повисоките вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност и техничките резерви на осигурување, во услови на пад на валутите и депозитите. Годишното зголемување од 7,2% главно произлегува од повисоките инвестирања во должнички хартии од вредност, како и останатите побарувања и вложувањата во сопственички хартии од вредност, во услови на пад на техничките резерви на осигурување. **На страната на обврските**, растот на квартална основа се објаснува со повисоките технички резерви на осигурување, останатите обврски и капиталните сметки. Слични движења се забележани и на годишна основа, со поголем придонес кон растот на техничките резерви на осигурување.

- **Вкупните средства на инвестициските фондови**^{9,10}, на крајот на март годинава, бележат квартален раст од 6,5%, при годишен раст од 1,5%. Растот кај двете основи речиси во целост се должи на зголемените вложувања во сопственички и должнички хартии од вредност, со поголем придонес на сопственичките вложувања, а во услови на забележан пад на валутите и депозитите, коишто позначително се намалија на годишна основа. **На страната на обврските**, кварталниот и годишниот раст се одраз на зголемените капитални сметки.

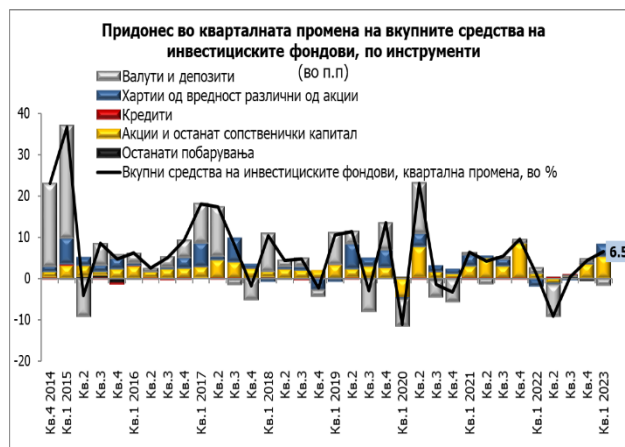
⁸ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

⁹ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени дваесет и два отворени инвестициски фонда и еден приватен инвестициски фонд, при што во податоците се опфатени дваесет и три инвестициски фонда.

¹⁰ Во податоците за првиот квартал на 2023 година се вклучени два нови инвестициски фонда.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- Во првиот квартал на годината, **вкупните средства на финансиските друштва**^{11,12,13} забележаа квартален и годишен раст од 4,7% и 30,4%, соодветно. Најголемиот дел од средствата на овој потсектор се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, коишто на крајот на март изнесуваат 8.156 милиони денари. Кварталната и годишната стапка на раст на кредитната активност на финансиските друштва изнесуваат 1,9% и 25,3%, соодветно. **На страната на обврските**, кварталниот и годишниот раст се должат на зголемените обврски врз основа на кредити, повисоките капитални сметки и останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

¹¹ Во податоците тековно се опфатени триесет и пет финансиски друштва.

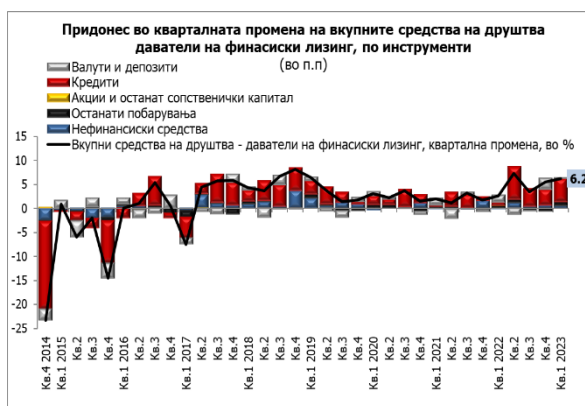
¹² Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

¹³ Во податоците за првиот квартал на 2023 година се вклучени две нови финансиски друштва.

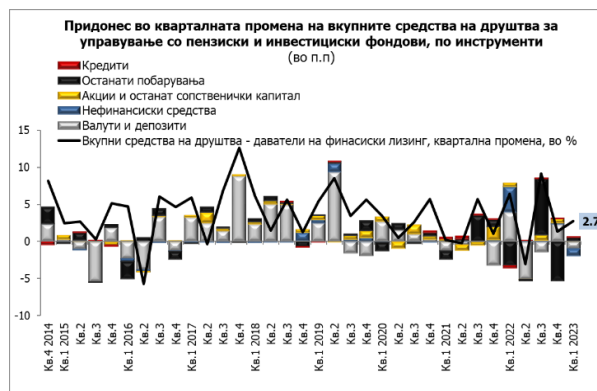
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Вкупните средства на друштвата даватели на финансиски лизинг¹⁴**, на крајот на март 2023 година, остварија месечно и годишно зголемување од 6,2% и 24,4%, соодветно. Кредитите на овој потсектор како главен инструмент на страната на средствата, во март изнесуваат 6.471 милион денари. Кредитниот раст на квартална основа е 6,4%, додека на годишно ниво растот изнесува 27,0%. **На страната на обврските**, кварталната и годишната промена во поголем дел се резултат на зголемените обврски врз основа на кредити.

Извор: НБРСМ.

- Во првиот квартал на годината, **вкупните средства на друштвата за управување со пензиски и инвестициски фондови** се зголемени за 2,7% на квартална основа и 10,1% на годишна основа. Нагорната промена кај двете основи во најголем дел се должи на зголемувањето на вложувањата во должнички хартии од вредност, при помал раст на останатите побарувања, а во услови на остварен пад на валутите и депозитите. **На страната на обврските**, кварталниот раст во целост се објаснува со повисоките останати обврски, во услови на пад на капиталните сметки. Годишната промена во најголем дел е резултат на повисоките капитални сметки, а во помала мера и од останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

¹⁴ Во податоците тековно се опфатени седум друштва даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за 2022 година. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 30 јуни 2023 година (референтен пресек заклучно со прв квартал на 2023 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).